

חג הפסח/חג המצות/זמן חירותנו –

והאם אנחנו חשים משוחררים? בני חורין? או במידה זו או אחרת ... משועבדים עדיין? ובכן, נוהגים להזכיר את ציווי ה' לפרעה, דרך משה עבדו, במלים אלה:

"שִׁלַח אֶת-עַמִּי" – Let my People go!

אלא, זה אינו הנוסח המלא של ציווי ה' – כי אם:

"שִׁלַח אֶת-עַמִּי וַיַּעֲבֹדְנִי בְּמִדְבָּר." [שמות ז' 16]

כלומר, יציאת מצרים הייתה לשם מטרה או מטרות נוספות, ולא רק כדי להשתחרר מחיי עבדות במצרים. היחס שלנו כלפי מצרים אינו שלילי, כפי שכתוב בהמשך, בספר דברים [כ"ג

8]: "לֹא-תִתְעַב מְצָרֵי כִּי-גַר הָיִיתָ בְּאֶרְצוֹ"

אדרבה, היציאה היתה לשם יצירת דבר חדש, עם שמוכן לקבל תורה ולעבוד את בורא העולם האחד והיחיד. לשם כך, נוצר, אף נברא, העם היהודי.

בשעת היציאה, אם כן, קבלנו תעודה – לא תעודת שחרור, אלא תעודת עבדות!

להיות עבדי ה', ולא עבדי אנוש, לא משנה כמה שהוא נראה טוב בעינינו. תמיד יכול לקום "מֶלֶךְ-חָדָשׁ עַל-מְצָרִים אֲשֶׁר לֹא-יָדַע אֶת-יְוֹסֵף." [שמות א' 8], והמציאות הקודרת היום בארצות

אירופה ואף בארה"ב הנאורה נותנת תוקף משנה לאפשרויות אלה.

להיות עבדי ה' הוא אחריות. השחרור משיעבוד מצרים היה תנאי מקדים הכרחי, אך הוא לא היה הסיבה לשחרור.

על זה עוד אפשר לשוחח ולהרחיב סביב שלחן ליל הסדר.

אך ראיתי בעיניי מעין דמיון בין יציאת מצרים לבין מחוננות.

גם להיות מחונן אינו סיבה להתנשא כלפי האחר, אלא היא מתנה מבורא העולם שהחליט, מסיבות משלו, להעניק לאיש זה או אחר 'מנה יתירה' של חכמה מאיתו. זאת אכן תעודה, אך כמו בבני ישראל – תעודה לא של גאווה אלא של אחריות. זו מתנה שכל ילד מחונן – לאורך כל מסלול החיים שלו – צריך להכיר בה ולפתח אותה. הוא אינו רשאי להתעלם ממנה, להסתיר אותה. זה אינו מום שהוא יוכל להתלבש בהתאם כדי ש"לא יראו".

אמנם, אנחנו ערים לעובדה שיש ילדים שאכן מנסים להסתיר את מחוננותם.

הם עושים זאת במחיר מסויים, מחיר שהם מוכנים לשלם על מנת להישאר מחובר עם החברים שלו. אך ייתכן שכאן תפקידינו, כאנשי חינוך, להפנים את מסר הדמיון הזה ליציאת מצרים כדי לעזור לחניכינו כי מה שיש להם זה דבר טוב, ולא בכדי קיבלו אותו.

אחריות, לא שחרור.

המשימה היא להיות העצמי המיוחד הזה ועדיין להיות חלק מ- ... חלק מהמשפחה, מהכיתה, מבית הספר, מהחברה כולה. או במלים אחרות, איך להתחבר לכלל מבלי לאבד את האישיות המיוחדת שלי. כי רק אם אני אני, אני יכול לתרום את המשהו המיוחד שבי לטובת הכלל כולו.